

ОВСАК

Оксана Павлівна
ovsak@i.ua

УДК 65.011(042.4)

СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ
ПІДПРИЄМСТВОМ

ЯКИМЧУК

Олена Олександрівна
Leno4kayakim4uk@gmail.comCOMPONENTS OF ECONOMIC
MANAGEMENT MANUFACTURING
ENTERPRISEк.е.н., доцент, Національний
авіаційний університетстудент, Національний
авіаційний університет, ТОВ
"ПОСТ ФІНАНС"

У статті розкрито сутність економічного управління підприємством, проведено дослідження системи економічного управління виробничим підприємством та його структури. Вдосконалені методичні складові діагностики економічного управління виробничим підприємством.

В статье раскрыта сущность экономического управления предприятием, проведено исследование системы экономического управления производственным предприятием и его структуры. Усовершенствованы методические составляющие диагностики экономического управления производственным предприятием.

In the article the essence of economic management of the enterprise is disclosed, the research of the system of economic management of a production enterprise and its structure are carried out. The methodological components of the diagnosis of economic management of a production enterprise are improved.

Ключові слова: економічне управління, діагностика, складові економічного управління

Ключевые слова: экономическое управление, диагностика, составляющие экономического управления

Keywords: economic management, diagnostics, components of economic management

ВСТУП

Сучасний стан ринкових відносин в цілому і підприємства, як соціально-виробничої структури, вимагають адекватних систем управління всіх галузей і сфер економіки. Особливе місце ця проблема займає на рівні підприємства. Підприємство є об'єктом товарно-грошових відносин і володіє широкою економічною самостійністю і відповідальністю за результати своєї виробничо-господарської діяльності, тому мають формувати таку систему управління, яка могла б забезпечити високу ефективність функціонування, конкурентоспроможність і стабільне положення на ринку, а також реалізацію поставлених цілей і задач.

Оскільки в умовах трансформаційних процесів в економіці, нестабільної політичної та соціально-економічної ситуації в країні для підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм, різної галузевої належності існує проблема досягнення поставлених цілей і завдань, то є доцільним вирішення питань, які пов'язані безпосередньо з удосконаленням традиційних методів управління та пошуку нових, які б сприяли забезпеченню економічного розвитку підприємства.

Тому для підтримки стійкого функціонування підприємств і їх здатності до розвитку необхідно забезпечувати належний рівень конкурентоздатності, прибутковості, стійкості. Ці параметри залежать від ефективності управління ними як на рівні підприємства в цілому, так і від взаємоузгодженості дій усіх ланок в підприємства. Це в результаті призведе до зростання ринкової вартості підприємства. Практичне розв'язання цього завдання можливе при формуванні системи економічного управління підприємством.

Аналіз досліджень проблеми. Питаннями теорії управління на даний момент займається значна кількість як зарубіжних вчених, так і вітчизняних. Однак, особливостям економічного управління і побудові відповідної системи приділяли Л.О. Лігоненко, Т.В. Харчук, А.Б. Гончаров, Н.М. Олейникова, Л.С. Мельничук, та інші.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні складових економічного управління виробничим підприємством.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси «Internet» та нормативно-правові акти.

При проведенні дослідження використано методи аналізу та синтезу, структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення інструментарію діагностики ефективності економічного управління виробничим підприємством у сучасних умовах господарювання.

РЕЗУЛЬТАТИ

Узагальнюючи поняття економічного управління виробничим підприємством в сучасних умовах, можна стверджувати, що воно являє собою процес цілеспрямованого впливу на економічну діяльність підприємства, який здійснюється за допомогою системного аналізу, планування і контролю ресурсів, результатів економічної діяльності, створення передумов для розвитку підприємства на основі обґрунтування найважливіших факторів його стійкого функціонування. Головне призначення економічного управління виробничим підприємством полягає у координації та

узгодженості загальної спрямованості всіх видів економічної діяльності, гармонізація економічних відносин, що формуються в процесі діяльності підприємства [5].

Предметом економічного управління є економічна діяльність підприємства, яка містить у собі операційну, фінансову, інвестиційну складові. Об'єкти економічного управління систематизують у наступні групи:

- економічні ресурси, необхідні для діяльності;
- результати економічної діяльності підприємства;
- інтегральні характеристики стану, в якому знаходиться підприємство в результаті здійснення економічної діяльності (конкурентоспроможність, імідж, ділова активність, фінансова стійкість, економічна безпека тощо) [7].

У процесі економічного управління реалізуються всі функції менеджменту – планування, організація, мотивація і контроль, які мають дві загальні характеристики: вони вимагають прийняття управлінських рішень і потребують необхідної комунікації [5]. Це необхідно для того, щоб отримати інформацію на основі якої прийняти правильне рішення і зробити його зрозумілим для інших працівників організації.

Запорукою ефективного економічного управління виробничим підприємством є дотримання кількох правил і співвідношень:

- «золоте правило економіки»;

Золоте правило економіки свідчить: темпи зростання балансового прибутку (ТП) повинні перевищувати темпи зростання виручки від реалізації продукції, робіт, послуг (ТВ), а темпи зростання виручки від реалізації продукції в свою чергу повинні перевищувати темпи зростання активів (основного і оборотного капіталу підприємства) (ТА), тобто оптимальним є положення $ТП > ТВ > ТА > 100\%$. $ТП > ТВ$ означає зниження витрат виробництва, що відображає підвищення ефективності виробництва. $ТВ > ТА$ означає підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів. Дотримання «золотого правила» означає зростання економічного потенціалу підприємства в порівнянні з попереднім періодом.

- основне співвідношення в області управління трудовими ресурсами;

Темп зростання продуктивності праці (ТW) повинен випереджати темп зростання заробітної плати (ТЗП): $ТW > ТЗП$.

- горизонтальне правило фінансування;

Майно, що тривалий час знаходиться в розпорядженні підприємства має фінансуватися із довготривалих джерел фінансування:

- а) з власного капіталу;
- б) з власного та довгострокового залученого капіталу.

Власний капітал, власні джерела фінансування повинні перевищувати позикові. Оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу різниться для підприємств різних галузей. Для виробничих підприємств вважається доцільним співвідношення власних та позикових джерел як 60%:40%.

- коефіцієнт загальної ліквідності, що показує співвідношення між оборотними активами і короткостроковими зобов'язаннями (нормативне значення 2);

- коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами характеризує наявність власних оборотних коштів у підприємства, необхідних для його фінансової стійкості і визначається як відношення різниці між обсягами джерел власних та притриманих до них коштів і фактичною вартістю основних засобів та інших необоротних активів до вартості наявних у підприємства оборотних активів (виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції, грошових коштів, дебіторської заборгованості та інших оборотних активів). Нормативне значення 0,1.

Система економічного управління виробничим підприємством являє собою сукупність інтегрованих заходів, які направлені на створення єдиного середовища шляхом обліку, аналізу, планування і контролю всіх основних бізнес-процесів підприємства [2].

Основним інструментом економічного управління багатьма фахівцями визнається бюджетне управління. Це пов'язане з об'єктивною необхідністю координації як функцій економічного управління – обліку, аналізу, планування, регулювання, мотивування, організації, контролю щодо різних об'єктів управлінського впливу, – так і діяльності різних підрозділів підприємства для досягнення стратегічної мети підприємства та збереження необхідного рівня фінансової стійкості та платоспроможності [7].

Бюджетне управління дозволяє здійснювати прогноз фінансових показників і за їх допомогою управляти ресурсами [4]. Основна мета бюджетного управління на сучасному виробничому підприємстві полягає в підвищенні ефективності діяльності підприємства за допомогою:

- координації всіх виробничих процесів на підприємстві;

- виявлення ризиків і зниження їх впливу;
- забезпечення гнучкості, пристосованості до змін.

Перевагами застосування бюджетного управління є:

- позитивний вплив на мотивацію колективу;
- координація роботи підприємства в цілому;
- можливість своєчасного внесення коригуючих змін;

- врахування досвід складання бюджетів попередніх періодів;

- удосконалення процесу розподілу ресурсів;

- сприяння процесам комунікації;

- є інструментом порівняння досягнутих і бажаних результатів.

Але ж на виробничому підприємстві вихідні елементи бюджетного управління мають щільний зв'язок з фінансовим управлінням. Серед основних завдань фінансового управління на виробничому підприємстві слід назвати наступні:

- формування збалансованого руху матеріальних, грошових коштів;

- формування необхідної для діяльності підприємства в даний період часу кількості фінансових ресурсів;

- ефективне використання ресурсів у всіх сферах діяльності організації;

- забезпечення фінансової стійкості;
- досягнення фінансової незалежності;
- підтримка платоспроможності;
- ліквідація неефективних напрямів діяльності;
- максимізація прибутку;
- мінімізація ризиків;
- забезпечення сталого розвитку;
- оцінка фінансових можливостей;
- оцінка правильності прийнятих рішень;
- антикризове управління (з метою уникнення банкрутства).

Для успішного функціонування системи економічного управління підприємством має бути задіяна методологія, що базується на принципах організації фінансового управління.

Забезпечення ефективної системи економічного управління в умовах ринку є складною проблемою. Підприємство піддається впливу багатьох факторів, адже перебуває і функціонує в динамічному середовищі. Тому в системі теорії економічного управління підприємством важливе місце відводиться діагностиці економічного управління підприємства, основу якої складають методи, принципи і технології виявлення і запобігання невідповідності деяких елементів господарського механізму підприємства умовам його нормального функціонування.

Діагностика економічного управління виробничим підприємством повинна охоплювати виявлення симптомів, що свідчать про можливі погіршення фінансового стану і про загрози, які можуть вплинути на підприємство, сприяти затримці досягнення поставлених цілей і задач підприємства.

На нашу думку, інструментарій діагностики економічного управління виробничим підприємством має включати в себе наступні складові:

- експрес-аналіз схильності підприємства до банкрутства за відповідними методиками, що дозволить визначити «проблемні сфери» у діяльності підприємства;
- вибір системи «уточнюючих» фінансових коефіцієнтів;
- деталізований аналіз фінансового стану;
- прогнозування фінансового стану підприємства за умов варіативних змін результуючих показ-

ників діяльності підприємства та бюджетного балансу (який є вихідним елементом бюджетування).

ВИСНОВКИ

Отже, інструментарій діагностики економічного управління виробничим підприємством включає використання даних фінансової звітності, горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності, методики оцінки ймовірності банкрутства підприємства, використання фінансових коефіцієнтів, трендовий аналіз.

Таким чином, в умовах, що постійно ускладнюють функціонування виробничого підприємства необхідно впроваджувати ефективну систему економічного управління, що забезпечить досягнення поставленої цілі – підтримку належного економічного та фінансового стану підприємства, що сприятиме підвищенню ефективності його діяльності та досягнення поставлених цілей.

Список використаних джерел

1. Гончаров А.Б. Економічне управління підприємством: конспект лекцій / А.Б. Гончаров, Н.М. Олейникова // Харк. нац. екон. ун-т. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2009. – 366 с.
2. Мельничук Л.С. Економічне управління підприємством в сучасних умовах господарювання / Л.С. Мельничук// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economy.chdu.edu.ua/article/view/107995>.
3. Лігоненко Л.О. Економічне управління: еволюція поглядів та авторська концепція / Л.О. Лігоненко, Т.В. Харчук // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2013. – № 1. – С. 188–197. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmef_2013_1_28.
4. Денисов А.Ю. Экономическое управление предприятием и корпорацией. / А.Ю Денисов, С.А. Жданов // М.: Дело и Сервис, 2002. – 416 с.
5. Киселица Е.П. Технология управления икономикой предприятия в условиях неопределенности [Текст]: дис... докт. экон. наук: 08.00.05, 08.00.13 / Екатеринбург, 2007. – 451 с.
6. Лігоненко Л.О. Концептуальні засади економічного управління підприємством / Вісник КНТУ. – 2013. – № 3. – С. 5–16. – Режим доступу: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2013/03/1.pdf>